

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie

<https://warszawa.wios.gov.pl/pl/aktualnosci-i-komunika/aktualnosci/1176,Aktualnosci-z-31032016-r-Informacja-dot-z-akupu-przez-samorzady-nowych-stacji-pom.html>
26.04.2024, 05:30

Strona znajduje się w archiwum.

31.03.2016

Aktualności z 31.03.2016 r. Informacja dot. zakupu przez samorzady nowych stacji pomiarów jakości powietrza i przekazania ich WIOŚ w Warszawie

Od wielu lat do WIOŚ w Warszawie wpływają zapytania/prośby od mieszkańców i samorządów o rozszerzenie sieci pomiarowej o kolejne lokalizacje. Jednak ze względu na sytuację kadrowo-finansową nie jest możliwa jej rozbudowa zgodnie z otrzymywanymi prośbami, szczególnie dotyczącymi rozbudowy sieci pomiarowej w Warszawie, która posiada stosunkowo dużo stacji pomiarowych.

Koszt zakupu i instalacji stacji pomiarowej, która mierzyłaby pyły zawieszone PM10, PM2,5 oraz benzo(a)piren oszacować należy na ok. 350 tys. zł. W przypadku doposażenia w analizatory gazowe mierzące tlenki azotu i ozon koszty zwiększyć się mogą o 100-150 tys. zł. WIOŚ w Warszawie nie posiada wiedzy na temat kosztów instalacji tablic informacyjnych oraz systemów informatycznych. Średnioroczny koszt utrzymania stacji automatycznej, pobierania manualnych próbek pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5 oraz wykonywania oznaczeń metali ciężkich (arsen, kadm, nikiel, ołów) i benzo(a)pirenu w pyłe PM10 w 2015 roku wynosi ok. 150 tys. zł. Z szacunków WIOŚ wynika, że po okresie gwarancyjnym koszty te mogą być wyższe o ok. 50 tys. zł. W kosztach tych nie uwzględniono wynagrodzenia pracowników. Obsługa stacji pomiarowej wymaga około 1/3 etatu. Należy również zauważyć, że manualne pobieranie pyłu PM10 i oznaczanie w nim benzo(a)pirenu i metali ciężkich wykonywać może jedynie specjalistyczne laboratorium.

W przypadku zakupu takiej stacji przez władze lokalne jej utrzymanie (pokrycie kosztów utrzymania, zatrudnienie pracowników itp.) będzie spoczywać na samorządzie, ponieważ WIOŚ w Warszawie nie posiada w chwili obecnej środków finansowych pozwalających na utrzymanie kolejnej stacji w Warszawie oraz nie posiada zasobów kadrowych do jej obsługi.

Jednocześnie podkreślić należy, iż w celu zapewnienia wiarygodnych wyników pomiarów lokalizacja stacji pomiarowej musi spełniać wymogi rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1032) oraz wytycznych do lokalizacji stacji pomiarowych opracowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, a pomiary muszą być wykonywane zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami tak,

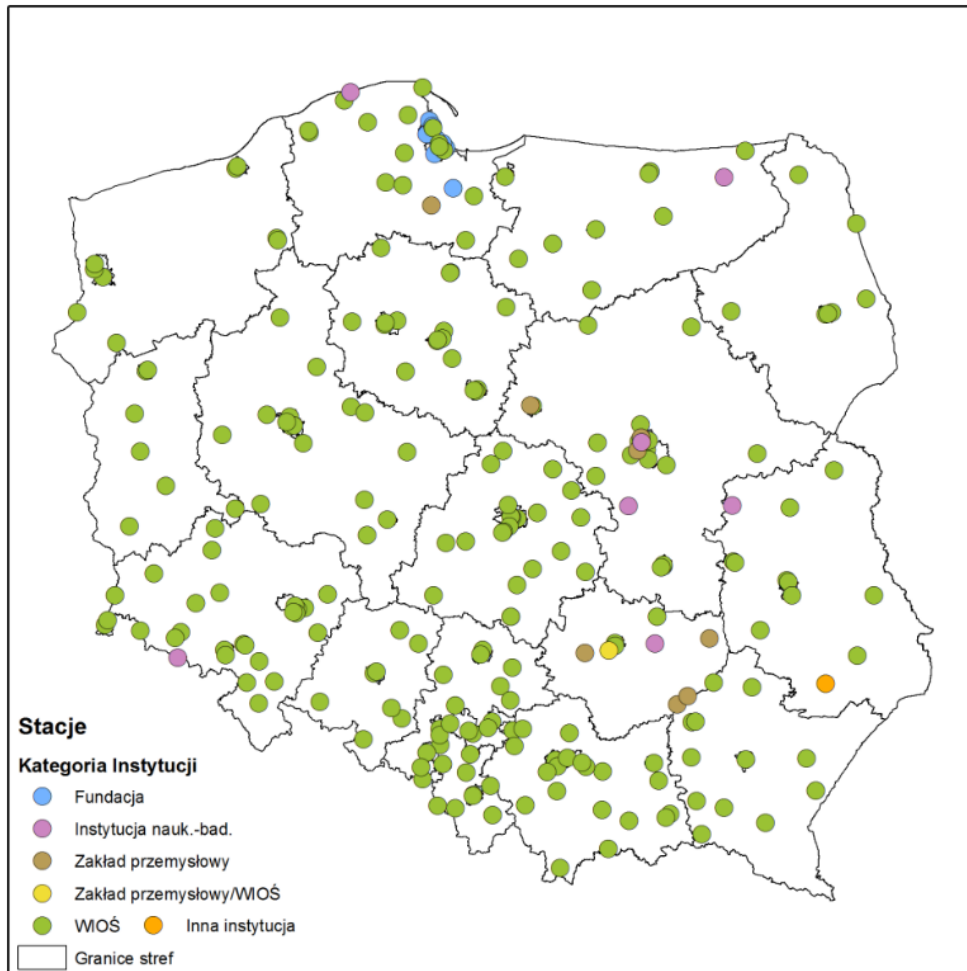
by WIOŚ w Warszawie mógł wykorzystywać wyniki w rocznych ocenach jakości, a także do ogłaszania informacji o ryzyku lub przekroczeniu norm jakości powietrza.

Wybór lokalizacji stacji pomiarowej powinien być poprzedzony wykonaniem stosownej analizy przez niezależnych ekspertów.

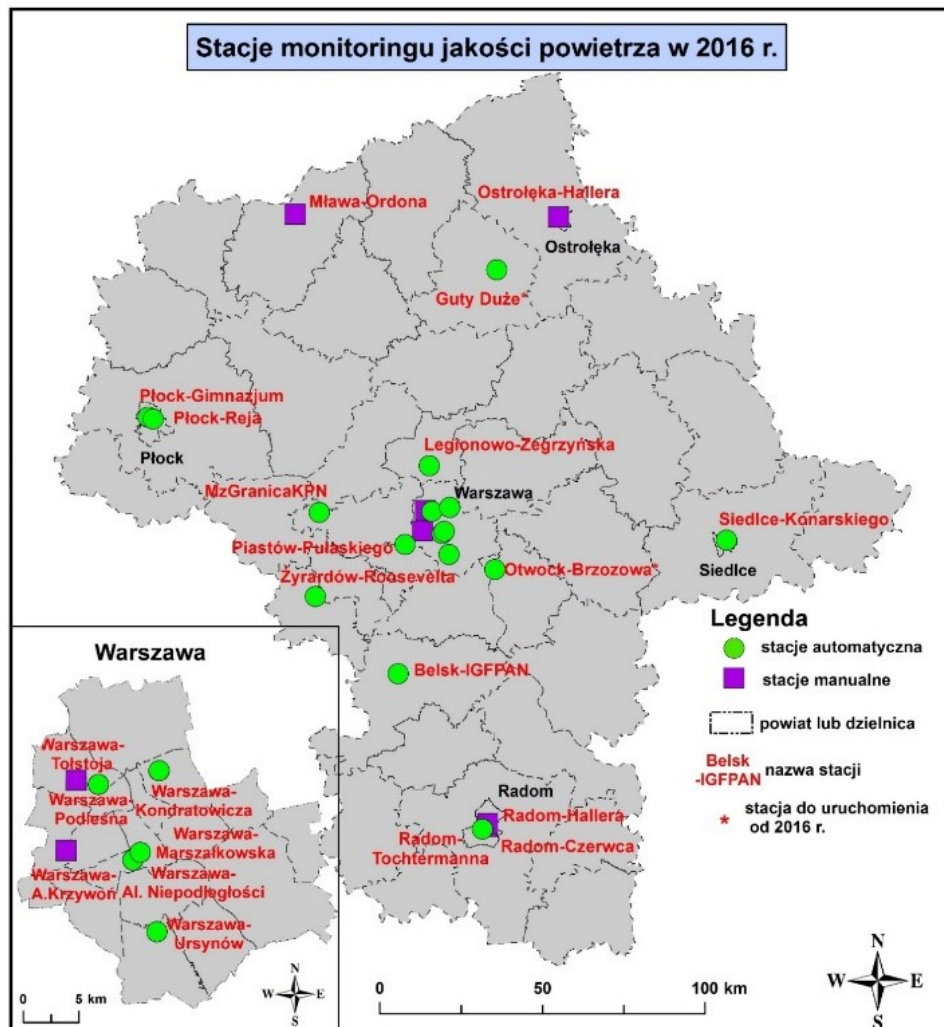
Najwięcej głosów o nowe stacje pomiarowe otrzymujemy z Warszawy pomimo faktu, że duża część stacji z województwa mazowieckiego jest już skupiona w samej Warszawie jak i jej okolicach, co widać na mapie poniżej. W ramach III edycji budżetu obywatelskiego (partycypacyjnego) warszawiacy zaproponowali zlokalizowanie 30 stacji pomiarowych i 26 tablic informacyjnych. Ze względu na obecną sytuację kadrowo-finansową nie jest jednak możliwa jej rozbudowa, dotyczy to zwłaszcza rozbudowy sieci pomiarowej w Warszawie, która posiada stosunkowo dużo stacji pomiarowych. WIOŚ oprócz pomiarów zanieczyszczeń powietrza stosuje również modelowanie matematyczne. Metody modelowania wykorzystywane są zarówno do prognozowania jakości powietrza na potrzeby bieżącego informowania społeczeństwa o stanie zanieczyszczenia powietrza jak i są wykorzystywane do rocznych ocen jakości powietrza pozwalając wyznaczyć obszary, na których normy jakości powietrza są przekraczane i które tym samym wymagają działań naprawczych.

W związku z prowadzeniem pomiarów oraz ich wsparciem poprzez modelowanie corocznie w ramach oceny jakości powietrza opracowywany jest przestrzenny rozkład zanieczyszczeń i dostępne są informacje o stanie powietrza na całym obszarze województwa a nie tylko w punktach, w których wykonywane są pomiary. Modelowanie umożliwia również analizowanie przyczyn przekroczeń, czego sam pomiar nie umożliwia. Ponadto koszty modelowania w skali województwa są niższe niż zakup i utrzymanie jednej stacji pomiarowej.

Jednocześnie należy również zauważyć, że na Mazowszu spełniona jest wymagana prawem ilość stacji pomiarowych. W tabelach poniżej zestawiono wymaganą liczbę stacji z rzeczywistością w 2016 r. dla zanieczyszczeń, które przekraczają ustalone normy, a co za tym idzie ich pomiar jest obowiązkowy. W przypadku wykonywania modelowania minimalna ilość stacji może zostać obniżona. W chwili obecnej funkcjonują na Mazowszu 22 stacje pomiarowe (w tym 19 należących do WIOŚ), przy czym 7 (32%) (w tym 6 należących do WIOŚ) zlokalizowanych jest w Warszawie.

Rys.1. Lokalizacja stacji pomiarowych w 2015 r. z uwzględnieniem kategorii instytucji będącej właścicielem stacji [źródło GIOŚ]

Rys.2. Lokalizacja stacji pomiarowych w 2016 r. w woj. mazowieckim [źródło WIOŚ]

Tabela 1. Zestawienie liczby stanowisk pomiarowych dwutlenku azotu (cel ochrona zdrowia)

Nazwa strefy	Wymagana liczba stanowisk pomiarowych (tylko pomiar)	Wymagana liczba stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)	Liczba stanowisk istniejących	Różnica*
Aglomeracja Warszawska	5	3	4	1
miasto Płock	0	0	2	2
miasto Radom	1	0	1	1
strefa mazowiecka	3	2	7	5

* Różnica pomiędzy „Liczba stanowisk istniejących” i „Wymaganą liczbą stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)”

Tabela 2. Zestawienie liczby stanowisk pomiarowych ozonu (cel ochrona zdrowia)

Nazwa strefy	Wymagana liczba stanowisk pomiarowych (tylko pomiar)	Wymagana liczba stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)	Liczba stanowisk istniejących	Różnica*
Aglomeracja Warszawska	3	2	3	1
miasto Płock	1	1	1	0
miasto Radom	1	1	1	0
strefa mazowiecka	6	3	7	4

* Różnica pomiędzy „Liczba stanowisk istniejących” i „Wymaganą liczbą stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)”

Tabela 3. Zestawienie liczby stanowisk pomiarowych ozonu (ochrona roślin)

Nazwa strefy	Wymagana liczba stanowisk pomiarowych (tylko pomiar)	Wymagana liczba stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)	Liczba stanowisk istniejących	Różnica*
strefa mazowiecka	2	1	3	2

* Różnica pomiędzy „Liczba stanowisk istniejących” i „Wymaganą liczbą stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)”

Tabela 4. Zestawienie liczby stanowisk pomiarowych pyłu PM10 oraz PM2,5 (cel ochrona zdrowia)

Nazwa strefy	Wymagana liczba stanowisk pomiarowych (tylko pomiar)	Wymagana liczba stanowisk pomiarowych (PM10 + PM2,5) (pomiar i modelowanie)	Liczba istniejących stanowisk PM10	Liczba istniejących stanowisk PM2,5	Liczba istniejących stanowisk PM10 + PM2,5	Różnica*
Aglomeracja Warszawska	7	6	7	6	13	7
miasto Płock	2	2	2	2	4	2
miasto Radom	2	2	2	2	4	2
strefa mazowiecka	10	7	10	5	15	8

* Różnica pomiędzy „Liczba stanowisk istniejących” i „Wymaganą liczbą stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)”

Tabela 5. Zestawienie liczby stanowisk pomiarowych benzo(a)pirenu (cel ochrona zdrowia)

Województwo	Nazwa strefy	Kod strefy	Wymagana liczba stanowisk pomiarowych (tylko pomiar)	Wymagana liczba stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)	Liczba stanowisk istniejących	Różnica*
mazowieckie	Aglomeracja Warszawska	PL1401	2	1	3	2
mazowieckie	miasto Płock	PL1402	1	1	1	0
mazowieckie	miasto Radom	PL1403	1	1	1	0
mazowieckie	strefa mazowiecka	PL1404	3	2	8	6

* Różnica pomiędzy „Liczba stanowisk istniejących” i „Wymaganą liczbą stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)”

Rolą WIOŚ w Warszawie jest prowadzenie monitoringu jakości powietrza w województwie mazowieckim i na podstawie jego wyników dokonywanie ocen jakości powietrza w strefach pod kątem ochrony zdrowia i ochrony roślin (strefą jest aglomeracja warszawska (m.st. Warszawa), m. Płock, m. Radom i strefa mazowiecka (pozostała część województwa)).

W klasyfikacji stref w ocenach rocznych jakości powietrza wystarczy, że na jednej stacji w danej strefie (lub na jakimś obszarze przy wykorzystaniu innej metody np. modelowania) wystąpi przekroczenie norm dla nawet jednego wskaźnika, żeby sklasyfikować ją jako strefę z przekroczeniem. Obecnie we wszystkich 4 strefach odnotowuje się przekroczenie norm dla PM10, PM2,5 lub B(a)P i ozonu (poziom celu długoterminowego - 2020 r.), w związku z czym w przypadku, gdyby nowa stacja wskazała na przekroczenie któreś z ww. substancji nie zmieniłoby to klasyfikacji stref, a co za tym idzie nie miałyby to większego wpływu na wyniki ocen jakości powietrza. Na klasyfikację nie miałyby również wpływu uzyskiwanie na takiej stacji stężeń znacznie poniżej normy, ponieważ jest brany pod uwagę najgorszy przypadek w strefie.

Należy zauważyć, że nawet gdyby nowa lokalizacja stacji spowodowała konieczność wyznaczenia obszaru przekroczeń któreś z normowanych substancji w ramach oceny jakości powietrza, to jednak nie musi się to przełożyć na zmianę treści Programu Ochrony Powietrza (POP) oraz na działania jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska oraz rozporządzeniami wykonawczymi WIOŚ klasyfikuje strefy do wykonywania Programu Ochrony Powietrza, a Zarząd Województwa (poprzednio Marszałek Województwa) oraz Sejmik Województwa musi takie programy przygotować. Wyniki oceny rocznej są jedynie materiałem pomocniczym do wykonania POP, ponieważ organ wykonujący POP wykonuje własne analizy i samodzielnie wyznacza obszary przekroczeń oraz określa zadania dla poszczególnych podmiotów. Oznacza to, że obszar przekroczenia wyznaczony w POP może uwzględniać obszary, które nie zostały wskazane w ocenie rocznej, lub nie uwzględnić obszarów wytyczonych przez WIOŚ w ocenie rocznej.

Ponadto należy stwierdzić, że wykonane pomiary w większości przypadków potwierdziłyby jedynie występowanie na danym terenie przekroczeń norm jakości powietrza spowodowanych głównie niską emisją (czyli ogrzewaniem indywidualnym domów i mieszkań węglem, drewnem a nawet odpadami) a także komunikacją samochodową. Ze względu na bardzo wysokie koszty zakupu i utrzymania stacji pomiarowych zdaniem Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska należy przeznaczyć dostępne środki finansowe na likwidację przyczyn złej jakości powietrza, czyli likwidację przestarzałych pieców węglowych i ograniczanie emisji z komunikacji samochodowej. Konieczne jest również realizowanie pozostałych zapisów obowiązujących Programów Ochrony Powietrza opracowanych przez Zarząd Województwa Mazowieckiego i uchwalonych przez Sejmik Województwa Mazowieckiego tak, aby w przyszłości nie były przekraczane normy jakości powietrza.

Jednocześnie pragnę poinformować, iż obecnie trwa proces wyznaczania przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska reprezentatywności wszystkich stanowisk pomiarowych funkcjonujących w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Do października br. zostanie wyznaczona reprezentatywność stanowisk do pomiarów pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz zanieczyszczeń oznaczanych w pyle PM10 (benzo(a)pirenu, arsenu, niklu, kadmu i ołowiu).

W przyszłym roku zostanie wyznaczona reprezentatywność wszystkich stanowisk do pomiarów zanieczyszczeń gazowych (dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, ozonu i benzenu). Wyniki tej pracy będą bardzo istotne w procesie weryfikacji lokalizacji poszczególnych stacji pomiarowych pod kątem optymalizacji pomiarów jakości powietrza i pogłębienia ich reprezentatywności oraz będą stanowiły podstawę do ewentualnych zmian w mazowieckiej sieci pomiarowej. W przypadku, gdyby analizy te wykazały, iż prowadzone obecnie pomiary nie są reprezentatywne dla któreś z dzielnic Warszawy, a uwarunkowania finansowe i kadrowe miasta i WIOŚ będą pozwalały na utworzenie nowej stacji monitoringu powietrza, można będzie rozważyć realizację takiego przedsięwzięcia.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)